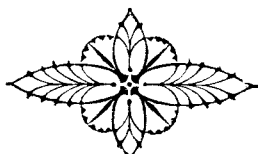

VERSLAG

VAN DE VERRICHTINGEN DER
Dr. A. KUYPERSTICHTING
GEDURENDE 1934

BIJLAGE VAN
ANTIREVOLUTIONAIRE STAATKUNDE
ORGAAN VAN DE
Dr. ABRAHAM KUYPERSTICHTING

UITGAVE VAN J. H. KOK N.V. TE KAMPEN — 1935

VERSLAG VAN DE VERRICHTINGEN DER Dr. A. KUYPERSTICHTING GEDURENDE 1934.

Gelijk gewoonlijk, willen we ook het jaarverslag over 1934 beginnen met enkele opmerkingen van algemeenen aard nopens den arbeid der Kuypersstichting.

Deze opmerkingen betreffen vooreerst karakter en doel van dezen arbeid; en voorts den invloed, dien de antirevolutionaire partij en, zijdelings, ook de politieke toestand van ons land en van het buitenland op dezen arbeid oefent.

Het karakter van den arbeid was ook in 1934 weer deels van praktischen aard, deels van meer wetenschappelijken en theoretischen aard.

Van practischen aard was een groot deel van hetgeen het bureau der Kuypersstichting verrichtte ter voorlichting en, in sommige gevallen, ter instructie van degenen, die hetzij als vertegenwoordigers van politieke, sociale en maatschappelijke instellingen in meer of minder ruime mate verantwoordelijkheid dragen of leiding hebben te geven.

Teneinde dit deel van zijn taak te volbrengen beschikt het bureau over een omvangrijke bibliotheek, gecompleteerd door een uitvoerige knipselverzameling en tijdschriftencollectie. Maar daarnevens komen met het oog op deze voorlichting vooral in aanmerking de vrij omvangrijke archieven, waarin de belangrijkste stukken uit de praktijk van het bestuur van verschillende kleine en grootere gemeenten, van enkele provinciën en van het Rijk worden bewaard.

Het zijn vooral deze archieven, die het bureaupersoneel gelegenheid verschaffen, zich de voor een goede voorlichting onmisbare kennis en ervaring van de bestuurspraktijk te verschaffen; terwijl zij anderzijds dienen om aan belangstellenden ter inzage te kunnen geven voorbeelden van verordeningen, prae-adviezen enz. ten gebruike bij het opstellen of de beoordeeling van soortgelijke stukken met het oog op de toestanden in eigen gemeente e.d.

Wat nu dit deel van den arbeid der Kuypersstichting aangaat, zij opgemerkt, dat het voor een belangrijk deel steeds weer dezelfde personen zijn, die bij de Kuypersstichting aankloppen. Dat bleek ook in het vorige jaar. En dit is op zich zelf beschouwd een gelukkig verschijnsel, in zoverre wij in deze blijvende groep geïnteresseerden een bewijs mogen zien,

dat ons werk bij den voortduur wordt gewaardeerd; een waardeering, die trouwens herhaaldelijk uitdrukkelijk wordt uitgesproken.

Hiertegenover staat echter, dat er, ook onder de meer vooraanstaande personen in plaatselijke antirevolutionaire kringen, verschillenden zijn, die de Kuypersichting en haar werk slechts bij name en van hooren zeggen, of misschien zelfs in het geheel niet, kennen. En al is er over een tekort aan arbeid gewoonlijk niet te klagen, het ware toch in het belang van de beteekenis van den arbeid der Kuypersichting gewenscht, dat een ruimere kring blijk gaf de middelen, die het bureau biedt, te willen benutten.

Wat wij hier opmerken omtrent den kring der belangstellenden geldt niet, althans in veel geringere mate, ten aanzien van het tweede deel van den praktischen arbeid, d. i. de lectuurverstrekking. Zeker, ook hier kwamen voor een deel weer dezelfde personen of organisaties tot ons terug. Doch dit neemt toch niet weg, dat deze kring zich voortdurend en zelfs in belangrijke mate verruimt.

Dit nu is vooral daarom van beteekenis, omdat het overgrootste deel van de lecturaanvragen uitgaat van personen, die zich ter voorlichting van anderen van een bepaald onderwerp op de hoogte moeten stellen. Immers dientengevolge strekt deze lectuurzending indirect ten behoeve van een belangrijk grootere groep dan den kring der aanvragers.

Het spreekt intusschen wel haast vanzelf, dat noch het verschaffen van voorlichting en advies, noch de lectuurverstrekking van uitsluitend praktischen aard is. Een deel der mondelinge of schriftelijke adviezen raakten ook het vorig jaar het meer theoretisch-principieel en wetenschappelijk terrein. En wat de lectuurverstrekking aangaat, dient vermeld, dat een groot deel van de lectuurdossiers of aangevraagde boeken en de daarbij verstrekte informaties verder gingen dan het zuiver praktisch terrein en, al naar gelang van de wenschen en bedoelingen van de aanvragers, meer of minder diepgaande beschouwingen bevatten.

Nu is het waar, dat de waardeering voor hetgeen „praktisch” is en binnen den, soms vrij engen, gezichtskring van den aanvrager ligt, in het algemeen, grooter is dan die voor theoretische uiteenzettingen. Doch anderzijds mag toch ook worden erkend, dat het menigmaal gelukt belangstelling en waardeering te wekken voor instructieve lectuur en voorlichting, die wat breeder en dieper op het aangegeven onderwerp ingaan.

Van den overigen arbeid der Kuypersichting, voorzoover deze de wetenschappelijke studie betreft, zullen wij in den loop van dit verslag nader gewag maken. Hier moge nog gemeld, dat de Kuypersichting door middel van haar tijdschrift „Antirevolutionaire Staatkunde”, bepaaldelijk door de driemaandelijksche uitgave daarvan, regelmatig medewerkt aan het bevorderen van studiën en aan het verbreiden van de resultaten van die studiën, die het inzicht in de antirevolutionaire be-

ginselen bedoelen te verduidelijken en te fundeeren. En het is haar, evenals in vorige jaren, ook in het verlopen jaar gelukt, zich daartoe de medewerking van vooraanstaande antirevolutionairen uit ons land en — voor een deel ook — uit het buitenland te verzekeren.

Omtrent den invloed van den arbeid der Kuypersstichting werd boven reeds een opmerking gemaakt. We willen daaraan echter nog een en ander toevoegen.

Tusschen de Kuypersstichting en de antirevolutionaire partij, en indirect ook tusschen de Kuypersstichting en den politieken toestand in ons land, bestaat in zekeren zin een wisselwerking. Van den arbeid der Kuypersstichting gaat — we meenen het in alle bescheidenheid te mogen constateeren — zekere invloed uit op de antirevolutionaire partij en, via deze, op het politieke leven van ons volk. Maar er is ook, en zelfs in niet zoo heel geringe mate, een reflexbeweging op te merken. De antirevolutionaire partij en, via de partij, de politieke omstandigheden van ons land oefenen ook invloed op den arbeid der Kuypersstichting.

Dit bleek in het afgelopen jaar bijkans elken dag weer uit den inhoud van de inkomende brieven en de mondeling tot ons komende aanvragen. En tot op zekere hoogte blijkt die invloed ook uit de cijfers van de adviezen en vooral van de lectuurdossiers betreffende bepaalde onderwerpen, waarvan we er straks enkele zullen mededeelen.

Dat b.v. de voor eenige jaren bijna overstelpende belangstelling voor het oorlogs- en defensievraagstuk en (wat de politieke partijen betreft) voor de staatkundig gereformeerde partij is ingeschrompeld tot een vrij middelmatige interesse, houdt onmiskenbaar verband met het feit, dat deze onderwerpen zoo langzamerhand gekomen zijn aan den rand van of buiten het schootsveld der actueele politiek. De belangstelling voor nationaal-socialisme en fascisme daalde in 1934 eer dan dat ze steeg. Daartegenover vertoonde de vraag naar lectuur over de denkbeelden omtrent een corporatieven staat of maatschappij, over het vraagstuk van de muntdevaluatie en vooral over de actie der christelijke democratische unie een belangrijke toeneming, terwijl onderwerpen als gezagshandhaving en crisismaatregelen zich nog steeds op een behoorlijk peil van belangstelling wisten te handhaven.

En wat meer speciaal de gemeentepolitiek aanbelangt, voegen we aan het bovenstaande nog toe, dat de politieke en economische omstandigheden onderwerpen als werkloosheid, belastingen, autonomie e.d. uiteraard in bijzondere mate naar voren hebben gebracht; dat voorts de behoefte aan werkverschaffingsobjecten en de moderne zucht naar z.g. natuurbaden telkens weer vragen naar voorlichting omtrent de mogelijkheid en wenschelijkheid van het stichten van dergelijke inrichtingen en van overheidscontrôle op de exploitatie daarvan deden ontstaan; en dat onderwerpen als Zondagsrust en ambtsgebed zich in een, als het ware permanente, belangstelling in antirevolutionaire kringen mogen verheugen.

In het algemeen kunnen wij ten aanzien van den invloed van de anti-revolutionaire partij op den arbeid der Kuypersstichting gedurende 1934 constateeren, dat deze, in aanmerking genomen het feit, dat in dat jaar geen verkiezingen, noch andere politieke gebeurtenissen van bijzondere beteekenis hebben plaats gehad, alleszins voldoende geweest is.

Wat nu betreft den invloed der Kuypersstichting op de partij laten we ter zijde het feit, dat herhaaldelijk degenen, die aan het bureau verbonden zijn, door het vervullen van spreekbeurten voorlichting verschaffen aan kiesvereenigingen of vergaderingen van andere organisaties. Ook al moge dit optreden, hetwelk in den regel na afloop van de dagtaak geschiedde, vrucht afgeworpen hebben, het behoort toch niet rechtstreeks tot de taak van het bureau der Kuypersstichting en mag alzoo niet op zijn creditzijde worden geboekt.

Dit laatste is echter wel geoorloofd ten aanzien van de voorlichting en de adviezen, waardoor leden van publieke colleges en van organisaties — naar meermalen bleek — steun ontvingen bij het verrichten van hun arbeid. En in bijzondere mate geldt dit ook ten aanzien van de leatuurverstreking.

We wezen er reeds op, dat deze leatuurverstreking feitelijk een veel breederen kring betreft dan die van degenen, die zich tot de Kuypersstichting wenden.

Dit is echter nog slechts één zijde van de zaak. Een andere, meer belangrijke kant is deze, dat èn door de leatuurverstreking, èn zelfs door het feit, dat de Kuypersstichting de gelegenheid biedt om zich van leatuur en voorlichting te voorzien, krachtig gestimuleerd wordt het streven om onderling in eigen kring door wederkeerige voorlichting het inzicht en de kennis omtrent de beginselen en de vraagstukken van de actueele politiek zooveel mogelijk te bevorderen.

Juist hierdoor wordt de kracht der antirevolutionaire partij versterkt. Want hoe nuttig het optreden van sprekers van elders in de vergaderingen van de kiesvereenigingen, propaganda- en A.R.J.A.-clubs en van andere organisaties ook moge zijn, het aantal en de beschikbare tijd van deze sprekers is maar al te beperkt. Hun arbeid moet door dien van eigen plaatselijke krachten worden aangevuld. En vooral voor deze plaatselijke krachten zijn het bureau en de bibliotheek der Kuypersstichting in steeds toenemende mate een prikkel tot activiteit en een steun bij het geven van goede voorlichting, hetgeen naar wij durven aannemen, ook het afgelopen jaar het geval is geweest.

De ervaring van 1934 — en hiermede besluiten we deze reeds tamelijk lang geworden inleiding — wettigt het vertrouwen, dat de beteekenis van den arbeid van de Kuypersstichting zal bestendig worden en mogelijk nog in breedte en diepte zal toenemen. Doch vóór alles vindt dit vertrouwen steun in de bede, dat Gods gunst de Kuypersstichting en haar arbeid ten zegen moge stellen voor ons volk en onze partij, doch bovenal voor de bevordering van Zijn Koninkrijk.

Het Bestuur.

Door het Bestuur van de Kamerkieskringcentrale Zwolle werd in de plaats van Ds. G. HOFSTEDE als lid van den Raad van Beheer der Kuyperstichting aangewezen de heer J. GOVERTS te Dalfsen.

Overigens bleef de samenstelling van den Raad van Beheer ongewijzigd *).

Deze samenstelling was aan het eind van 1934 aldus: Z.Exc. Dr. H. COLIJN, voorzitter en de heer J. J. C. VAN DIJK, penningmeester, beiden benoemd door de Deputatenvergadering, Z.Exc. A. W. F. IDENBURG, Mr. J. TERPSTRA, Ds M. VAN GRIEKEN, Prof. Dr J. SEVERIJN en Ds S. v. D. MOLEN, allen benoemd door het Centraal Comité.

Voorts maken als vertegenwoordigers der verschillende kieskringen deel uit van den Raad van Beheer: de heeren J. VAN ANDEL, 's Gravenhage; A. BAX GZN., Tilburg; J. BOS KZN., Groningen; H. BOTTERWEG, Utrecht; Mr. Dr. J. L. BOUMA, Drenthe; Mr. P. E. BRIËT, Leiden; Mr. A. BRUCH, Haarlem; Mr. J. J. CROLES, Friesland; J. DEUTEKOM, Amsterdam; J. GOVERTS, Overijssel; L. HARMS, Den Helder; J. A. J. JANSEN MANESCHIJN, Dordrecht; A. D. P. VAN LÖBEN SELS, Arnhem; H. J. VAN LONKHUYZEN, Limburg; G. v. D. PUTTE, Zeeland; Ds G. RENTING, Nijmegen; J. SCHOUTEN, Rotterdam; J. G. SCHOUTEN, 's Hertogenbosch.

Het Dagelijksch Bestuur was als volgt samengesteld; Dr H. COLIJN, voorzitter; A. W. F. IDENBURG, tweede voorzitter; Mr. J. TERPSTRA, secretaris; J. J. C. VAN DIJK, penningmeester; Mr. P. E. BRIËT, algemeen adjunct; Ds. M. VAN GRIEKEN en Mr. J. J. CROLES.

Door den Raad van Beheer werd overeenkomstig het bepaalde bij de statuten twee maal vergaderd. Het Dagelijksch Bestuur kwam 3 maal bijeen ter afdoening van enkele zaken.

Centraal Bureau.

Personeel.

Belangrijke persoonswijzigingen hadden niet plaats. Eind 1934 was de vaste personeelbezetting als volgt:

Dr. J. W. NOTEBOOM, directeur, Dr. C. BEEKENKAMP, assistent, Jhr. H. VAN DE POLL, bibliothecaris, Mej. W. A. DIJK, Mej. J. A. DE JONG, Mej. H. J. STEVENS, steno-typisten, A. VROLIJK, bediende en T. DOEDENS, huisbewaarder.

Bibliotheek.

Ook in 1934 breidde de bibliotheek zich uit en wel deels door aankoop van nieuwe of tweedehandsche boeken, deels door kleine schenkingen en toevoeging van complete jaargangen van loopende tijdschriften. Verdeeld

---

*) In Februari 1935 ontstond weer een nieuwe vacature door het overlijden van Zijne Excellentie A. W. F. Idenburg. In het volgend jaarverslag hopen wij enkele mededeelingen te doen omtrent diens arbeid en betekenis voor de Kuyperstichting.

naar de onderwerpen was het getal aangeschafte boeken en brochures als volgt: binnen- en buitenlandsche staatkunde en partijwezen 52; volkenrecht, staats- en administratief recht 28; staats- en rechtsleer 25; economie en statistiek 41; financiën 3; sociale aangelegenheden 27; wijsbegeerte 2; opvoeding en onderwijs 16; kerkelijke aangelegenheden 14; ethiek 6; jaarboeken en verzamelingen 21; geschiedenis en biographie 35; journalistiek 1; defensie, ontwapening en vredesbeweging 8; rassen-vraagstuk 2; sociologie 3; koloniën 8; burgerlijk recht 1; strafrecht 6; taalkwestie 2; waterschappen 1 en calvinisme 2.

Het aantal verstrekte lectuurdossiers bedroeg in 1934 in totaal 2046. Ten aanzien van enkele onderwerpen volge hier het daarop betrekking hebbend aantal, waarbij we ter vergelijking zooveel mogelijk de cijfers van het vorig jaar hebben geplaatst: a.r. partij en a.r.-(gemeente)politiek 132 (120); godsdienst en politiek 51; Groen van Prinsterer 24; calvinisme 21 (26); actualisme en fascisme in Nederland 88 (150); fascisme in Italië 41 (110); nationaal-socialisme in Duitschland 34 (80); corporatieve staat of maatschappij 75; parlementair stelsel 24; crisis- en crisiswetgeving 83 (84); gouden standaard, devaluatie e.d. 25 (21); gezag en gezagshandhaving 53 (70); kerkelijke aangelegenheden 61 (31); doleantie en afscheiding 22; Indië 29 (22); onderwijs 50 (33); defensie, ontwapening, vredesbeweging 45 (60); Staatkundig-Gereformeerde Partij 23 (44); socialisme 28 (49); Christelijk-Democratische Unie 153 (71); staatspensioen 30 (33); vrouwenkwestie 31; werkloosheid 30.

De periodieken, die het bureau der Kuypersstichting regelmatig ontvangt en onderwerpsgewijze rubriceert, zijn de

Dagbladen: De Nieuwe Rotterdamsche Courant (v.b.); De Maasbode (r.k.); Het Vaderland (v.b.); De Nederlander (c.h.); De Standaard (a.r.); Nieuwe Haagsche Courant (a.r.); De Tijd (r.k.); Het Volk (s.d.); De Zeeuw (a.r.); Nieuwe Provinciale Groninger Courant (a.r.); Friesch Dagblad (a.r.); De Banier (s.g.).

Weekbladen en halfwekelijksche bladen: De Alblasserwaard (a.r.); Algemeen Persoverzicht; De Banier (Indië); De Bazuin; De Bedumer (a.r.); Bouwen en Bewaren; De Christelijke Ambtenaar; De Christelijke Onderwijzer; Correspondentieblad (orgaan v. d. Ver. van Chr. Ond. en Ond.essen in Nederland en de Overzeesche Gewesten); Economisch-Statistische Berichten; The Economist; Geldersche Post (a.r.); De Gemeente-Stem; Weekblad voor Gemeentebelangen; Gereformeerd Jongelingsblad; Gezag en Vrijheid (a.r.); De Graafschapper; Handelsberichten; De Heraut; Het Landstormblad; Nieuwe Hoogeveensche Courant (a.r.); Nieuwe Kamper Courant (a.r.); De Nieuwe Meerbode (a.r.); Patrimonium (a.r.); Ons Platteland; Protestantsche Noordbrabander (a.r.); Weekblad van het Recht, Reformierte Schweizer Zeitung; De Rijkseenheid; De Rijnlandsche Courant (a.r.); De Reformatie; De School met den Bijbel; Soziale Praxis; Staat en Kerk (h.g.s.); Vecht- en IJsselbode (a.r.); La Vie Nouvelle; Volk en Vaderland (n.s.b.);

De Vrije Fries (a.r.); De Vrije Westfries (a.r.); De Vrijheid (v.b.); De Vrijzinnig-Democraat; De Waarheidsvriend (a.r.); Het Weekblad (a.r.); Weekblad voor den Nederlandschen Bond van Gemeenteambtenaren; De Nederlandsche Werkgever; De Roomsche Katholieke Werkgever; De Westhoek (a.r.); De Westlander (a.r.); Wirtschaftsdienst; De Wekker.

Maandbladen en tijdschriften: Archiv des öffentlichen Rechts; Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie; Archiv für Sozialwissenschaft- und Sozialpolitik; A.R.J.A.; Tijdschrift voor Armwezen, Maatschappelijke Hulp en Kinderbescherming; Van het Binnenhof (a.r.); Bulletin de la société Calviniste de la France; Bulletin Mensuel de Statistique; Cilacc (anti-comm.); Cijfers en Feiten (a.r.); De Dietsche Gedachte; Diaconaal Correspondentieblad; Economische en Sociale Kroniek; De Economist; The Evangelical Quarterly; Geloof en Vrijheid; De Gemeente (s.d.); Maandblad van de inrichting voor Gemeente-administratie; Gemeentebeleid (c.h.); Gemeentebestuur; De Gemeenteraad (r.k.); De Gereformeerde School; De Gids (C.N.V.); Haagsch Maandblad; Jong Leven; Kerk en Vrede; Koloniale Studiën; Libertas ex Veritate (orgaan der S.S.R.); Maandbericht van het bureau van statistiek der gemeente Amsterdam; Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek; Ons Maandblad; Maandstatistiek van de in- uit- en doorvoer; Maatschappijbelangen; De Magistratuur (a.r.); Mavors (Maandschrift (met artilleristisch tijdschrift) voor officieren en reserve-officieren van alle wapens en diensten); Mededeelingen van den Schoolraad (Ned.-Indië); Mededeelingen van den Schoolraad voor de scholen met den Bijbel; Mededeelingen van de Nederlandsche Vereeniging voor Gemeentebelangen; Mededeelingen van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen; Mededeelingen van den Bond van Ambtenaren bij Departementen van Algemeen Bestuur en Hooge Colleges van Staat; Nederland en Oranje (a.r.); Nederland en Oranje (Amsterdam) (a.r.); Nederlandsch-Indië; De Nederlandsche Conjunctuur; De Opbouw (v.d.); Orgaan ten dienste der Protestantsch-Christelijke Reclasseeringsvereening; Paedagogische Tijdschrift; Prijzen en kosten van Levensonderhoud; Het Schoolbestuur (r.k.); School en Wet; De Sociaal-Democraat; Socialistische Gids; Statistische Mededeelingen Rotterdam; Stemmen des Tijds; Tijdschrift voor Strafrecht; De Strijder (c.d.u.); Studia Catholica; Themis; De Vakbeweging (N.V.V.); De Internationale Christelijke Vakbeweging; De Volkenbond; Verslagen en mededeelingen betreffende de Volksgezondheid; De Vuurtoren (a.r.); Nederland Waakzaam (a.r.); Die Wagtoring; Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheidsraad; Zeitschrift für öffentliches Recht; Zeitschrift für Politik; Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft.

Voorts ontvingen wij de verslagen en andere op de bestuurspraktijk betrekking hebbende stukken uit de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Zwolle, Apeldoorn, Zeist, Uithoorn en uit de provincies Noord- en Zuid-Holland en Friesland.

Verdere werkzaamheden.

De rapporten en adviezen van eenige beteekenis, die in den loop van 1934 werden uitgebracht betroffen de volgende onderwerpen: ambtenaars-aangelegenheden 28; administratieve rechtspraak 1; actualisme, nationaal-socialisme enz. 8; ambtsgebed 4; a.r. partij en haar politiek 26; armenzorg 7; autonomie 2; collectief en individueel arbeidscontract 2; belastingen rijk en gemeenten 9; bad- en zweminrichtingen 13; bedrijfsorganisatie, corporatieve staat en maatschappij 7; bedrijven staat en gemeenten 9; begrafeniswaet 3; bioscoop 1; biographie 7; burgerwacht 1; communistische partij 1; crisis en crisismaatregelen 12; cumulatie 7; dansverbod 2; emigratie 1; financiën rijk en gemeenten 5; gezag en gezagshandhaving 4; gemeentepolitiek algemeen 28; gemeenterecht 10; gezinsloon 1; godslastering 2; huwelijkswetgeving en ouderlijke macht 2; hygiëne 5; Indië 3; jeugdvereniging 1; journalistiek 1; kerkelijke aangelegenheden 4; kerk en staat in Duitschland 1; kermis 4; kiesrecht en verkiezingen 30; koninklijk huis 3; krankzinnigenwezen 1; landarbeiderswet 1; levensverzekering 1; luchtbescherming 1; middenstand 4; munt- en bankwezen 5; onderwijs 27; nederlanderschap 1; openbare leeszaalen 1; pachtvraagstuk 1; parlementaire geschiedenis 1; politiek der regeering 4; radio 1; recht vereeniging en vergadering 2; schoolartsen en schoolvoeding 4; sociale verzekering 2; socialisme 5; staatspensioen (C.D.U.) 9; staatsrecht 5; staatkundig-gereformeerde partij 2; vakorganisatie 3; verkeerswezen 2; volkenrecht 2; volkshuisvesting en woningwet 13; vrouwenkwestie 2; werkloosheid 27; waterschappen 4; winkelsluiting 5; ziekenverzorging 2; zondagskwestie 27.

Contact met andere organisaties.

De verstandhouding met de propaganda- en A.R.J.A.-clubs liet in geen enkel opzicht te wenschen over. Regelmatig werd aan leden dier organisaties mondeling of schriftelijk voorlichting en lectuur verstrekt.

Voorts werd met instemming van de redactie van Antirevolutionaire Staatkunde door den heer J. SCHOUTEN en ondergeteekende gepoogd een verband tusschen de verschillende antirevolutionaire vereenigingen van raadsleden tot stand te brengen; zulks eensdeels ter bevordering van de samenwerking dier organisaties o. a. bij het beleggen van vergaderingen, anderdeels ter voorkoming dat de schriftelijke voorlichting door het telkens weer oprichten van nieuwe gemeentelijke bladen zonder voldoende bestaanskracht versnipperd wordt. Eind 1934 waren de eerste stappen in deze richting reeds genomen; een positief resultaat was echter nog niet bereikt.

Wetenschappelijke studie.

In enkele gevallen stelde het Dagelijksch Bestuur ten behoeve van personen, die studiën maken betreffende onderwerpen liggende op het terrein der Kuypersstichting in uitzicht eenigen steun bij de publicatie van de resultaten dezer studiën voor het geval dat deze resultaten mochten

blijken te beantwoorden aan redelijk te stellen eischen. De onderwerpen dezer studiën waren bepaalde episoden uit den schoolstrijd en het vraagstuk van de gewetensvrijheid.

Voorts verleende de Kuypersstichting steun bij de uitgave van Dr. DOOYEWEERD's standaardwerk over de wijsbegeerte der wetsidee, welk werk geheel of althans grootendeels in 1935 in drie deelen verschijnen zal.

Aan een jurist, tevens candidaat in de theologie, werd opdracht verleend tot het bestudeeren van de staats- en kerkleer van THOMAS VAN AQUINO, speciaal van diens theorie omtrent de verschillende op het terrein van staat, maatschappij en kerk voorkomende verbanden of corporaties, bezien in het licht van dien tijd. Gedurende enkele jaren wordt daartoe een toelage uit de fondsen der Kuypersstichting toegekend.

Eveneens werd een toelage — voorloopig voor den tijd van één jaar — toegekend ten behoeve van historische studiën betreffende de ontwikkeling van het calvinisme in verschillende landen.

Eindelijk melden wij nog, dat in den loop van 1934 besprekingen plaats hadden inzake het voortzetten van de (als gevolg van de bezuiniging stopgezette) rijkspublicatie van de brieven van Mr. GROEN VAN PRINSTERER. Die besprekingen hadden echter eind 1934 nog niet tot tastbare resultaten geleid. We hopen evenwel omtrent het resultaat van deze besprekingen in een volgend jaarverslag nadere mededeelingen te kunnen doen.

Propaganda.

Aangezien gedurende het jaar 1934 geen verkiezingen werden gehouden, trad de behoefte aan propagandalectuur van de zijde der Kuypersstichting niet zoo sterk naar voren als gedurende andere jaren wel eens het geval was. Bovendien leidde de activiteit in dit opzicht van kiesverenigingen, die regelmatig eigen week- of maandbladen verspreiden en van particuliere uitgevers, die vooral tegen einde van het jaar met het oog op de komende staten- en raadsverkiezingen, propagandaschriftjes het licht deden zien, tot geringere behoefte aan aanvullende lectuur van de zijde der Kuypersstichting.

Tijdschrift der Kuypersstichting.

Het tijdschrift der Kuypersstichting „Antirevolutionaire Staatkunde” verscheen in 1934 regelmatig in een maandelijksche- en driemaandelijksche editie. In de driemaandelijksche editie werden opgenomen de referaten van Prof. Dr. J. RIDDERBOS over „De Overheid en de wet Gods” en van den heer C. SMEENK over „De economische toestand van Nederland”, welke referaten onderwerp van bespreking hadden uitgemaakt op de in September te Lunteren gehouden driedaagsche conferentie der a.r. partij.

Daarbenevens werden in dit deel van het tijdschrift gepubliceerd belangrijke artikelen zooals die van RUD. GROB over „Calvinismus und Kultur”, Dr. J. C. H. DE PATER over „Calvijns aandeel aan de samenzwering te Amboise”, O. GENOUY over „Protestantisme et Démocratie”,

Dr. DOOYEWEERD over „De bronnen van het stellig recht”, Dr. A. A. L. RUTGERS over „Engeland en Britsch Indië”, Dr. J. C. RULLMANN over de „Maatregelen tegen de Afgescheidenen”, e.d..

De publicaties in de maandelijksche editie waren als gewoonlijk minder omvangrijk. Van deze publicaties noemen wij o. a. die over het wetsontwerp „Verbindende kracht van ondernemersovereenkomsten”, kerk en hedendaagsche leer van den staat, landbouwcrisiswetgeving, werkloosheid en werkverschaffing, antisemitisme, verkeersvraagstuk, Macchiavelli, overheid en zending, nijverheidsonderwijs, schoolartsen, jeugd en werkloosheid, winkelsluitingswet enz.. Tal van adviezen van het bureau der Kuypersstichting werden in het maandnummer van A.R. Staatkunde opgenomen.

Lectuurverspreiding in Nederlandsch-Indië.

Ten slotte vermelden wij, dat de volgende uitgevers gratis een aantal van hun periodieken beschikbaar stellen voor verspreiding onder de militaire tehuizen in Indië: Nederlandsche Bond van Jongelingsverenigingen op G. Grondslag (Geref. Jongelingsblad); Nederlandsch Werkliedenverbond „Patrimonium” (Patrimonium); H. A. VAN BOTTENBURG N.V. (Het Schouwvenster) en D. H. SCHILLING (Mavors).

Deze periodieken werden ook in 1934 regelmatig aan het bureau der Kuypersstichting toegezonden, door bemiddeling van het Departement van Koloniën naar Ned. Indië geëxpedieerd en aldaar door het Departement van Oorlog te Bandoeng in de leetuurzendingen aan de verschillende Indische garnizoenen opgenomen.

Den uitgevers zij hier dank gebracht voor deze toezending. Moge hun voorbeeld anderen tot navolging opwekken.

NOTEBOOM

directeur.

's-Gravenhage, Maart 1935.

BALANS EN EXPLOITATIE-REKENING

Balans der Dr. A. Kuyper

ACTIEF:

't Kuyperhuis	f	1.—
Huis Dr. Kuyperstraat no. 3	-	1.—
Meubilair	f	308.—
Afschrijving	-	307.—
		<hr/>
		1.—
Bibliotheek	f	1747.33
Afschrijving	-	1746.33
		<hr/>
		1.—
Effecten	-	269700.—
Leeningen (Chr. Nat. Schoolonderwijs	f	85000.—
aan (Waarborgsommen	-	232196.30
scholen (Hypotheken	-	179753.50
		<hr/>
		496949.80
Hypotheken aan Particulieren	-	209200.—
Amsterdamsche Bank	-	53674.12
Postchèque- en girodienst	-	18684.05
Kas 't Kuyperhuis	-	472.85
Debiteuren	-	3655.64
Interest	-	13974.37
		<hr/>
	f	<u>1066314.83</u>

Exploitatierekening der Dr. A. Kuyper

Salarissen	f	17863.07
Bibliotheek (afschrijving)	-	1746.33
Abonnementen	-	983.19
Kosten wetensch. studie	-	5460.25
Meubilair (afschrijving)	-	307.—
Huishoudelijke onkosten	-	1750.19
Onderhoudskosten	-	1020.62
Algemeene onkosten	-	168.29
Belastingen	-	3082.86
Assurantiën	-	148.45
Kantoorbehoeften	-	991.18
Porti, telegraaf, telefoon	-	962.39
Verlichting, verwarming, waterleiding	-	598.37
Reis- en verblijfkosten	-	211.37
Propaganda	-	423.14
Pensioenpremie en sociale verzekering	-	926.01
Correspondentschappen	-	91.36
Voordeelig saldo	-	12072.78
		<hr/>
	f	<u>48806.85</u>

Stichting per 31 December 1934

PASSIEF:

Kapitaal	f 1002569.75
Reserve voor koersverschillen	f 11836.11
Algemeene reserve	- 47402.38
	<hr/>
	- 59238.49
Legaat voor derden	- 1852.—
Crediteuren	- 2654.59

f 1066314.83

Stichting over het jaar 1934

Interest	f 48771.85
Huren	- 35.—

f 48806.85

De Commissie, benoemd door den Raad van Beheer der Dr. Abraham Kuypersstichting, om overeenkomstig art. 15 van het Huishoudelijk Reglement van dien Raad, advies uit te brengen over de rekening en verantwoording van den heer Penningmeester, heeft de eer te rapporteeren:

ten eerste, dat zij de balans en exploitatierekening met totaalstellingen van resp. f 1.066.314,83 en f 48.806,85, gedateerd 25 Maart 1935 en geteekend door den Penningmeester, heeft vergeleken met de boekhouding, de daarop betrekking hebbende bescheiden ten deele heeft gecontroleerd en heeft bevonden, dat de cijfers van de balans en exploitatierekening overeenkomen met de boekhouding en de geraadpleegde bescheiden, en dat de boekhouding zeer nauwgezet en overzichtelijk is gevoerd;

ten tweede, dat zij er zich van overtuigd heeft, dat de in de balans opgenomen effecten voor een waarde van f 269.700.— aanwezig waren in de safe bij de Amsterdamsche Bank te 's Gravenhage. Bij dit onderzoek bleek voorts, dat in gemelde safe mede aanwezig waren de stukken betrekking hebbende op de uitstaande leeningen voor waarborgsommen aan scholen (waaronder eene leening van f 85.000.— aan de Vereeniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs), hypotheken aan scholen en aan particulieren, onderscheidenlijk ten bedrage van f 317.196,30, f 179.753,50 en f 209.200.—.

Aanwezig en in orde werden bevonden de acten van genoemde leeningen en hypotheken, alsmede de bijbehorende stukken als borderel, assurantiepolis en de verklaring, bedoeld in art. 297 W. v. K.

Wat aangaat de dekking van de hypotheken aan particulieren, bleek der Commissie, dat maatregelen waren getroffen, om in de gevallen, waarin de onderpanden belangrijk in waarde waren gedaald, door aflossingen wederom een voldoende overwaarde te verkrijgen.

De reserve voor koersverschillen bedraagt f 11.836,11, terwijl de algemeene reserve kon worden opgevoerd van f 35.329,60 tot f 47.402,38. Hiermede is een niet overbodig tegenwicht verkregen tegen de risico's, wier mogelijkheidsomvang niet moet worden onderschat.

De Commissie adviseert de rekening en verantwoording van den Penningmeester, onder bijzondere erkentelijkheid voor het door hem gevoerde beheer, goed te keuren.

(get.) J. VAN ANDEL.
 „ H. BOTTERWEG.
 „ J. DEUTEKOM.

's-Gravenhage, 8 April 1935.